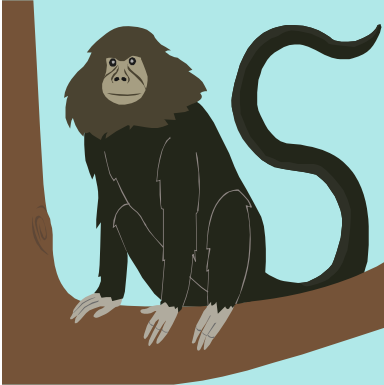

Bùi Hiền

Vnthuquan.net, 2009

Cái Dọc Tàu

Mười một người, trong bữa tiệc góp, đã đánh ngã không kém băm hai chai. Nhưng không ai lấy làm hãnh diện cái tửu lượng của mình, bởi họ chỉ vừa uống thứ bia nhạt nhẽo, làm tê lạnh chân răng và thoảng mùi mật mía - loại bia thể phẩm trong thời buổi houblon không còn nhập được.

Ấy vậy mà có hai người đã quá chén. Bình chỉ hùng hổ với hai ba cốc đầu; tiệc mới tới nửa bữa, anh đã tái nhét mặt, chạy ra ngoài hồi lâu, rồi vào ngòai dựa ngửa đầu trên lưng ghế, nhắm mắt. Khải thì trụ lại được cho đến xong bữa, nhưng khi cả bọn bước ra khỏi khách sạn, hơi lạnh đột ngột phả lên mặt mũi, anh liền gập đôi người nôn thốc nôn tháo. Tịch đến đỡ Khải, thấy cả người bạn rung giật từng nhịp mau và dữ dội.

Người ta bèn gọi chiếc xe tay, vục hai người say lên; cả bọn đi hộ tống. Phở tối bùng: dăm bảy đốm đèn xe tay vàng khè lấm tấm dọc hai vệ đường.

Dưới sự hướng dẫn của Quảng Phệ, đoàn người chệnh choáng ngật ngà ngật ngưỡng tiến vào phố X, cái phố nổi tiếng khắp cả thị xã.

Trên chiếc xe tay theo sau, hai anh say khướt chụm đầu ôm choàng lấy nhau như hai người bạn thiết; chẳng biết họ còn tỉnh hay đã thiếp đi. Chốc chốc, cả bọn đi qua trước một nhà có ánh đèn len thành vệt dài qua khe cửa: từ trong có tiếng trống châu lạch tạch đưa ra, lại có tiếng hát eo éo bỗng lên một chút rồi chìm đầu mất.

Quảng Phệ nói lên một con số nhà. Có ai hỏi, vẻ thông thạo:

- Loan phải không?

- Loan và Bích. Vào nhé?

Một thằng nhỏ ra mở cửa. Nghe Quảng hỏi, nó khai: "Bẩm, được ba châu rồi".

Lúc ấy mười hai giờ đêm.

Mình Bích ra đón đám khách mới. Một dáng áo hồng thập thò phía trong, rồi lẩn mất. Nhác nom thấy, Quảng Phệ gọi "Loan, Loan" vánh cả lên bằng cái giọng ngầy ngậy mỡ của anh, nhưng vô hiệu. Ba bốn anh trong đám liền xông vào, đổ đi tìm. Tịch cò hương cũng đi theo. Họ leo lên gác, sục vào hai buồng. Buồng nào cũng có một nhóm quan viên đang ngồi hát. Bị khuấy động trong cuộc chơi, những người này quay nhìn bọn phá đám, nhưng không tỏ vẻ trái ý. Chắc hẳn họ đã quen những sự thọc ngang đó, hoặc cũng đã từng thọc ngang vào những cuộc chơi của người khác. Sau cùng, Bích nắm tay kéo được Loan từ một góc nào ra. Nhưng Loan đứng nép vào tường, một tay đưa khăn che miệng. Loan khá xinh, da trắng, má đỏ hồng, chẳng rõ vì cuộc giằng co với Bích hay vì màu áo ánh lên. Hai mắt mở to dưới làn lông mày uốn cong thanh mảnh, nhìn đám người lạ vây quanh với vẻ một con thú bị thợ săn dồn đuổi. Cái dáng béo lùn

phục phịch của Quảng vừa xông tới, nàng đã vùng bỏ chạy. Bích vào khuyên dỗ mấy cũng không được. Loan sợ đám đông, tuy theo như nhiều người cho biết, nàng đi hát đã khá lâu năm.

Quảng Phệ mắng Bích khá nặng lời. Bích lặng lẽ nhìn Quảng, lặng lẽ chấp nhận lời mắng mỏ, hai gò má cao gầy như làm lì. Chỉ một thoáng, cái ánh mắt nhẵn nhụi phía trên hai gò má cao ấy bỗng dưng xám mờ đi, tựa hồ nàng tủi cái phận mình vô duyên không được khách tìm hỏi săn đón như Loan, hơn là thấy tủi nhục vì bị xỉ vả.

Quảng Phệ lại lôi anh em đi. Bị kích thích vì cuộc thất bại vừa rồi, họ đập cửa kéo vào từng nhà một, dạo nhìn vợ vắn một lúc, rồi bỏ ra.

Nhà nào cũng chỉ đẹp để được cái mặt ngoài, có xa lông, tủ chè bằng gụ. Đi sâu chút nữa, cảnh nghèo nàn phơi bày: chiếc ghế khập khiễng, cánh cửa sổ sún hai ô kính, tấm chăn bông nâu xỉn vứt đồng bừa bãi trên giường trải chiếc chiếu sờn rách dềch dẹo. Một anh nào trong bọn tò mò và lỗ mãng, thử rút chiếc ngăn kéo bàn. Tịch cò hương cũng tò mò liếc nhìn, thấy trong đó một nút khuy áo tân thời, một cái tai đàn nguyệt, cuộn giẻ, bó tằm, vài ba mẫu lược gầy.

Người ta sống chung lộn xen kẻ đến kỳ lạ. Vào một nhà kia, phòng ngoài một đám quan viên đang đùa cợt với mấy cô đào, còn phía buồng trong, thấy cả một gia đình không hiểu sao vẫn đang thức và ngồi lổ nhổ trong đó: người bố, người mẹ, ba đứa con vừa trai vừa gái cỡ trên dưới mười tuổi. Thấy đám khách lạ sổ sàng đẩy cửa sục tìm, họ có vẻ trái ý nhưng nhẵn nhụi. Trong một cái nôi, Tịch nhìn qua màn thấy một gương mặt thơ bé xinh xắn, môi hồng chúm cong nùng nũng. Tịch nao người nghĩ đến con mình, vội đẩy tất cả bọn quay lui.

Rốt cuộc, họ quyết định cắm tại nhà đào Thúy. Bọn Bình, Khải vẫn chưa hết say; nãy giờ họ vẫn ngồi dựa vào nhau trên xe làm cuộc dạo phố lang thang bất đắc dĩ trong lúc đám bạn sục vào các nhà. Người ta vực họ vào. Cả hai nhướng mắt nhìn quanh một chút nhưng không tỏ vẻ lạ lẫm, rồi lảo đảo dựa vào nhau ngã xuống một cái ghế xích đu, lại ôm nhau ngủ tiếp.

Thúy và hai bạn khác ra đón khách. Thúy người nở nang tròn trặn, khi cười để lộ hàm răng đều, nhưng phải cái mũi to và tẹt. Hai người kia trái hẳn nhau: một gầy, một béo tròn, cô béo trông mặt như một ông tướng, và mang một tên Tây: Madeleine¹, cô gầy thấp bé mảnh mai, nhũn nhặn xưng mình tên Mùi.

Sự cợt nhả bắt đầu ngay, do Quảng Phệ dẫn đầu. Quảng là mặt quen thuộc độc nhất trong đám và chắc hẳn sẽ là người chi tiền.

Thúy đứng đưa mắt liếc tình với Quảng, nhưng chỉ kín đáo thôi để khỏi méch lòng những người khác, họ có thể là những khách hàng tương lai.

Kỳ, trẻ nhất trong đám quan viên, chưa vợ và khá đẹp trai với mớ tóc bông, ngoan ngoãn ngồi nhìn cảnh đang diễn trước mắt lạ lẫm của mình, cậu ta không tỏ vẻ buồn chán.

Tịch cò hương thì phì phèo điều thuốc lá, thọc hai tay túi quần bước đi lò dò quanh quẩn khắp nhà, dáng hệt như con cò thật! Tự dưng hôm nay anh không cảm thấy mình gắn bó với cuộc vui chung. Trong anh đang dấy dần lên một niềm bứt rứt không duyên cớ. Đâu đây thoảng mùi thuốc phiện, cái mùi thơm hắc khiến anh càng thêm bứt rứt khó chịu. Không ngăn được, anh lần tới, sổ sàng đẩy cánh cửa buồng, và thấy một hình người ngồi cuộn tròn trong chăn, trước một khay đèn á phiện. Chắc hẳn chủ nhà hát. Hẳn ta có dáng một bác cai

thầu về hưu, với khuôn mặt tóp phía dưới và bộ râu trê. Hấn nhe hàm răng khấp khểnh có hai chỗ bity vàng ra cười, mời anh vào. Trong câu nói tự dưng chen một vài tiếng Pháp, ý chừng hấn muốn chứng tỏ hấn không phải là kẻ hoàn toàn vô học, chỉ biết thầu nhà cửa và thầu gái mãi dâm. Tịch giập cửa bước trở ra.

Cuộc phá phách đến độ náo nhiệt. Cô béo tròn có tên Tây và bộ mặt to phè với cặp lông mày rậm là trung tâm điểm của cuộc vui. Cả đám nhao nhao xô đẩy nhau vây quanh, cố chiếm lĩnh cô như chiếm lĩnh một thành trì, miệng hò hét: "Medeleine! Medeleine!". Cô vung tay, hát đầu, ẩy vai để chống cuộc vây hãm, hoặc để kích thích thêm cuộc vây hãm. Cô nghĩ ra cách lôi Thúy vào làm đồng minh nhưng Thúy liền bị Quảng Phệ giằng lại ngay. Riêng cô Mùi gầy bé hoàn toàn bị bỏ quên.

Trên ghế xích đu, Bình và Khải bị tiếng ồn đánh thức dậy, mở mắt, lần lượt ngھn đầu thờ ơ nhìn cái đám ồn ào láo nháo rồi lại nhắm mắt ngủ tiếp.

Một lát, một rồi, Madeleine vung hai tay phá được vòng vây, tung chạy ra phía sau. Cả bọn cũng thẳm mệt, không đuổi theo, ngồi nghỉ chút. Họ lé mắt nhìn sang phía Quảng Phệ và Thúy. Quảng, với vẻ bảnh chọe của kẻ chi tiền, của một ông chủ, ngồi ôm chặt Thúy trong hai cánh tay béo khỏe. Thúy hình như cũng hơi xấu hổ vì cảm thấy nhiều con mắt đang chiếu về phía mình, đưa tay khẽ ẩy cái bụng to bày nhầy của Quảng ra, tất nhiên là vô hiệu.

Chỉ còn lại có Mùi. Đã xả hơi xong, một vài anh mon men đến gần, tuy chẳng hào hứng lắm, dường như chỉ vì không có việc làm gì khác. Mấy cậu khác cũng bắt chước theo xán lại dần. Lát sau thế là họ túm bu đầy cả chùm xung quanh cô gái gầy bé. Mùi bị vây ép

chặt, không cựa quậy nổi, kêu oai oái với giọng nghít thở rồi ôm mặt khóc thút thít.

Từ phía góc, Kỳ đứng bật dậy. Anh chàng còn trẻ măng và ngây thơ (Tịch còn biết là anh ta đang bí mật tập làm thơ và viết văn, anh ta có đưa riêng nhờ Tịch đọc thử, tuy Tịch cho rằng mình cũng chẳng hiểu biết gì mấy về văn chương), anh chàng trẻ không ngăn nổi bất bình. Anh lao tới cố gỡ chùm người ra, miệng hét bằng tiếng Pháp: "Này, tàn nhẫn vừa chứ! Chết cô ta mất!". Mấy người kia cười: "ồ, nước mắt cá sấu! Không đáng nữa xu!". Kỳ ngượng vì cái hào hiệp vô ích và sự bất lực của mình, ngơ ngác một chút rồi rút lui. Quả nhiên có người chòng được Mùi bật cười thành tiếng.

Đốt thuốc và đi quanh chán rồi, Tịch cò hương không biết làm gì nữa. Anh cũng muốn cho đám kia chấm dứt cái trò đùa nghịch nhặt nhẻo gượng gạo của họ đi. Anh bảo với Thúy là anh muốn nghe hát. Thúy được dịp dứt khỏi vòng tay của Quảng đi ra phía sau. Hầu như trong nháy mắt, bác kếp, chẳng biết đột nhiên chui từ đâu ra, xách đàn tới ngồi trên phản. Mặt bác cũng tóp phía dưới như bác cai thầu chủ nhà hát, hai quai hàm lại cứ như móp móp thế nào; thêm vào đó là bộ râu xe cước. Nét mặt bác nửa muốn mếu nửa muốn cười. Thực ra bác chỉ lãnh đạm: nghề nghiệp đã rèn cho bác cái bộ mặt ấy, rất hợp tình thế. Kể cũng là một nghề khó nhọc, lại bạc bẽo: thức đêm như một kẻ trác táng, và làm lì làm Bụt trong khi người ta vui đùa và tửu và sắc ngay cạnh mình.

Cô đào hát, cũng chẳng rõ chui từ lỗ nào ra, tới ngồi cạnh bác kếp, đó là một cô bé khoảng mười lăm tuổi, nước da bánh mật, không xấu không đẹp. Cô nhịp phách rất giòn, hát giọng lạnh lạnh nhưng không được trong. Không biết cô đi hát từ năm lên mấy. Trông còn non

choẹt, chưa có vẻ hiểu biết đời; cô không chia sự vui chung, nhưng cũng không ra buồn cảnh ngộ. Chắc hẳn cô đã nhận đi hát như người ta nhận một cuộc đi dạo chơi hay nhận bất cứ một nghề gì kiếm sống.

Tịch tom tom vài tiếng rời rạc, rồi vút dùi trống cho một anh khác. Anh đứng lên, thọc tay túi quần, lại đi đi lại lại. Một nỗi bức dọc gậm nhấm anh. Men bia chưa hết còn làm nóng ruột. Đầu anh nhức nhối, tuy không phải đêm đầu anh đi chơi khuya như vậy. Không khí xóm Bình Khang, tối nay, đè nén anh đến tức tối. Trong anh xáo trộn những hình ảnh cực nhọc: bác kếp mặt méo, cô đào tí hon đang ngâm thơ hát những câu tình tứ, lão chủ nhà cười nhe hàm răng khắp khềnh, cô đào béo mà cái tên Tây, do các bạn anh thỉnh thoảng gọi to, đâm nhói vào tai; và cuối cùng là chính các bạn anh, thường ngày khá chừng chặc lịch sự lúc ngồi bàn giấy hoặc trong giao tiếp, đêm nay tự buông thả, hò hét quậy phá không khác gì một tốp lính tầy. Tịch đưa tiền sai đi mua thức ăn nhẹ. Khi dọn bàn, thấy thiếu Quảng. Bảy giờ mọi người mới nhận ra rằng Quảng và Thúy vắng mặt từ đã lâu. Có ai gợi ý ra sau bếp tìm, thì vừa thấy Quảng Phệ đi lên, mắt hấp háy ánh đèn, quần quên chưa gài cúc. Thúy theo sau, đang vuốt lại tà áo dài.

Lại bia nữa. Nhưng không ai uống, lát nữa sẽ dùng súc miệng cũng được. Thúy chao thìa trong liễn cháo, múc cho Quảng một lòng đỏ trứng. Quảng Phệ liếc mắt, mỉm cười: cặp mắt béo ti hí cố làm vẻ tình tứ, nom hài hước. Thúy cũng mỉm cười đáp lại: nụ cười có thể mang nhiều ý nghĩa.

Xong bữa, mọi người ngồi ngẩn ngừ nhìn nhau một lát. Có ai chậm rãi cất tiếng: "Còn chi buồn hơn một cuộc vui lúc tàn...". Câu nói đã

nhàm: nhưng giọng rè rè chán nản của anh ta làm nổi rõ sự thực ấy. Quảng gọi Thúy vào buồng chi tiền, rồi cả bọn kéo nhau ra đi. Bọn Mùi không tham gia bữa ăn, đã đi nằm được một lát. Tịch thấy Mùi nằm cạnh cô bạn béo có tên Tây trên chiếc phản: mệt quá hay sao, cả hai cũng không buồn kéo chăn đắp; họ có vẻ đã ngủ say. Trên ghế mây dài, có ai nằm trùm kín chăn, dáng vóc nhỏ teo: chắc hẳn cô bé hát lúc nãy.

Người ta đánh thức Bình và Khải dậy, dìu lên xe tay. Anh chàng Kỳ được dịp biểu lộ tình bạn tận tụy của mình: anh vui vẻ nhận trách nhiệm đưa hai người về tận nhà.

Đồng hồ nhà ai điểm ba tiếng. Mọi người chia tay. Mấy anh còn trẻ trong bọn vừa đi vừa bàn nhau cách thác cớ nói dối vợ.

Tịch nghĩ thầm: "Lạ, ra ngoài đường cũng chẳng thấy dễ chịu hơn chút nào". Không khí u trệ, đặc và nóng. Trời mới giữa Giêng, nắng mới chưa hừng mà sao hơi đêm bứt rứt quá chừng. Anh đi rất chậm, thở từng hơi dài, nhưng không bớt mệt. Anh cho rằng sự tức bực đè nén mình từ đầu hôm là do ở thời tiết.

Vợ Tịch ra mở cửa. Xem nét mặt, anh biết Thư chưa ngủ giấc nào. Thư thay áo cát giày cho chồng, vẻ lặng lẽ hàm một ý trách móc. Tịch vội vàng tắt đèn đi nằm. Anh se sẽ len dưới chăn, sợ kinh động giấc ngủ của con. Không khí trong gian buồng êm mát làm dịu lòng anh. Tịch nghe rõ nỗi bức tức lắng xuống dần dần. Anh vuốt ve làn da mịn của thằng bé, mơn tay dọc cẳng tay cẳng chân no căng bụ nổi ngấn. Giấc ngủ đến khá nhanh chóng.

Nhưng chớp mắt được một lát, chợt nghe tiếng khóc thút thít. Anh nao người nhận ra người đang khóc chính là vợ mình. Anh phân vân định lựa lời khuyên dỗ, nhìn kỹ hóa ra không phải Thư mà là cô đào

Mùi gầy gò bé nhỏ. Cô Loan xinh xắn cũng có đó, hai mắt mở to trừng trừng vừa sợ hãi vừa giận dữ, rồi tự dưng cô bật khóc nức nở. Trong lúc đó Mùi lại phá lên cười giật giọng như điên. Khuôn mặt tốp của lão cai thầu nghiện chủ nhà hát hiện ra. Lão nhe răng cười nhăn nhở rồi chìa chiếc dọc tẩu cho anh, vẽ mời mọc. Anh gạt tay lão ra, lão càng xán vào vừa ấn dọc tẩu lên miệng anh vừa nói gì rất to gần như xỉ vả. Hóa ra lão cho anh là người gây ra tất cả mọi nông nỗi này. Tịch uất đến tận cổ, anh run người định xông tới thì vừa tỉnh thức. Trống ngực vẫn còn đập thành thành. Anh len lén nhồm dậy, bước ra khỏi giường. Rồi anh đi rửa mặt, ngồi đốt thuốc lá. Anh đã quyết định thức luôn đến sáng. Thà thức mà suy nghĩ nghiền ngẫm, cho dù là những ý nghĩ day dứt cực nhọc, còn hơn trở lại với những ác mộng.

1943

Rút từ Tuyển tập Bùi Hiển